ANUL I.— No. 36.

2 LEI EXEMPLARUL

MARȚI 9 OCTOMBRIE 1923

CUVÂNTUL STUDENȚESC

ORGANUL·STUDENȚIMEI·ROMÂNE DIN INTREAGA ȚARA

Redacția și Administrația:
Bulevardul Elisabeta
(Palatul Eforiei)

Anunciuri și Reclame
se primesc la Administrația ziarului.

PREȚUL:
2 Lei numărul în Țară.
4 Lei numărul în Străinătate.

ABONAMENTE
Pe 12 luni — — — Lei 100.—
Pe 6 „ — — — „ 60.—
Pe 3 „ — — — „ 30.—

Pentru
Preoți, Profesori, Învățători, Studenți și Ofițeri:
Pe 12 luni — — — Lei 70.—
Pe 6 „ — — — „ 40.—
Pe 3 „ — — — „ 25.—

BILANȚUL

Ce s'a promis. — Ce s'a făcut.

Dacă guvernul actual și parte din corpul profesoral au fost contra introducerei proporționalității în Universități, apoi contra celorlalte revindecări culturale și materiale, nu s'a ridicat nimeni.

Totuși profesorii noștri, reprezentanți ai universității în parlament, n'au ridicat odată cuvântul măcar, pentru a susține aceste revindecări de ordin cultural și material. Iar restul corpului profesoral, într'o atitudine condamnabilă, a stat cu totul indiferent.

Guvernul prin d-l Ministru al Instrucțiunei ni-a promis multe:

1. se va termina Universitatea din București;

2. vom avea clinici mai mari;

3. se vor mări și înzestra laboratoriile;

4. nu se va mai acorda valuta pentru acele studii în străinătate care se pot face destul de bine în țară;

5. Se vor înființa noi căminuri;

6. posturile de azistenți se vor da numai prin concurs;

7. Jidanii dacă nu aduc cadavre nu vor diseca;

8. se vor face vagoane frigorifere pentru aducerea cadavrelor din provincie, în centrele universitare etc.

Ce s'a făcut? Aproape nimic.

1. Universitatea București nu s'a terminat.

2. Clinici noi, nici pomeneală, ba și cele vechi stau închise, din lipsă de fondari.

3. Laboratoriile la fel. Studenții vor sta înghesuiți și nu vor avea materialele necesare, ca și în trecut.

4. Tot se cheltuesc milioane cu schimbul de valută.

5. Căminurile au rămas aceleași: neîncăpătoare. La Iași se transformă o pușcărie în cămin! și se schimbă vechiul cămin din palatul Sturza, în niște cocioabe. — La București, mult trâmbițata „Cazarmă Cuza“ — care trebuia să adăpostească 3000 de studenți, a rămas tot cazarmă. Clădirile noi proectate la Căminul din Cantacuzino: un corp nou de case și câteva etaje supropuse, au rămas neefectuate. La Cluj, Oradea Mare, și Cernăuți la fel, nu s'a făcut nimic în această privință.

6. Se continuă a se da posturile de asistenți tot fără un concurs riguros, care ar fi singura măsură dezinteresată mai apropiată de o dreaptă selecționare a capacităților intelectuale.

7. Cu toate proectele de legi, cadavrele jidovești n'au apărut la disecție.

De vagoanele frigorifere nici pomeneală.

S'au spoit căminurile, se face o odăiță pe Gutenberg pentru cantină. Studenții se îngrămădesc cu sutele în cantine, unde așteaptă ore, până să capete un loc la masă, unde iau o hrană insuficientă și prost gătită. Poftiți de vă încredințați.

Nu există suflet românesc care să nu fie revoltat de atitudinile meschine a celor în drept, cari au căutat să comprime și să înșele studențimea cu promisiuni.

In plus un regulament de ordine și disciplină, eșit dintr'o minte îngustă de autocrat, e presărat numai cu pedepse și restricțiuni, prevăzute numai pentru studenți. Un regulament universitar unic în Europa, care oprește orice activitate cultural-națională studențească. In plus examenele dela Universități, de care s'a convins însăși d-l Ministru că sunt nule și de formă, deci inutile.

Iată tot ce s'a făcut.

Mai putem fi încrezători, în profesorii noștri cari spuneau că vor susține, măcar aceste revindicări?

Și ce încredere să mai avem în promisiunile guvernamentalilor?

Numerus Clausus în Polonia

„Universul“ e singura gazetă care a relevat introducerea proporționalității în Polonia, cu restricțiuni contra jidanilor. In numărul din 4 Oct. „Universul“ publică:

Universitățile Poloneze închise ovreilor

Varșovia, 1.— Ministrul instrucțiunii publice, Glombiski — fost ministru austriac — a declarat unui redactor al ziarului „Gazeta Warszawska“ că introducerea lui „Numerus Clausus“ în școlile superioare poloneze e un fapt îndeplinit. „Numerus Clausus“ e îndreptat împotriva minorităților și, în particular, împotriva studenților evrei, cari vor fi obligați să urmeze cursurile în universitățile germane și austriace.

Și politicianii noștri, continuă să nege introducerea acestei proporționalități, cu cea mai mare nerușinare. In curând, vom dovedi adevărul cu documente oficiale.

O NEDREPTATE

MOTTO
Noi nu putem să devenim lași în fața lașității lașilor de meserie.
Maior Gh. Băgulescu

Dat în judecata Curții Marțiale în România Mică sub guvernul Marghiloman și din ordinul lui Mackenzen pentru manifestul contra „păcii onorabile“.

Ofițer de elită, membru de onoare fondator și activ în majoritatea societăților noastre de cultură națională, d-l Maior Gh. Băgulescu a fost oprit astăzi în România Mare să-și termine examenul de absolvire al Școalei Superioare de Răsboiu printr'o decizie personală arbitrară a d-lui ministru de Răsboiu, terorizat, fiind — ne închipuim — de către presa minoritară mozaică. Motivul: Maiorul Gh. Băgulescu ar fi unul din capii mișcării naționaliste, și deci se amestecă în politică.

A se îngriji de soarta întregului Neam, socotim noi că nu înseamnă a face politică.

Politicianii se îngrijesc de bunul traiu și de buzunarile proprii, nu fac jertfe pentru binele altora — ci sacrifică pe alții pentru binele lor.

N. C.

Când n'ai pe ce te baza

Acum câteva zile, s'au spart geamurile unui ministru!

Nu ne interesează cine le-a spart și dacă a avut sau nu dreptate. Aceasta nu este treaba noastră. Ne interesează însă deaproape cine nu le-a spart!

Unul dintre acei mulți cari sunt străini de această chestie este și studentul Vladimir Frimu. Gazetele spun că patru ar fi amestecați în chestie, iar restul până la 15 mil. de locuitori, habar nu au de cele întâmplate. Totuși trebuia un *„țap ispășitor“* pentru salvarea renumelui poliției Capitalei. Și atunci acesta a fost găsit imediat și e ținut, fără motive precise, în stare de arest până acum.

Un gest frumos

D-l General Berthelot pune o inscripție pe mormântul eroului necunoscut

D-l General Berthelot vizitând mormântul eroului necunoscut, din Parcul Carol, a pus să se bată pe monument inscripția următoare:

„Eroilor cunoscuți și necunoscuți ai războiului pentru întregirea neamului, tuturor acelora cari au luptat și și-au sacrificat viața, pentru ca Patria Română să trăiască mai mare și mai liberă“.

Citiți și răspândiți
„Cuvântul Studențesc“

FIERBE IN ȚARA*)...

— FRAGMENT — OCTAVIAN GOGA

Dacă ar fi să-i credem pe cuvânt pe antreprenorii de opinie publică dela București situația ar fi în adevăr îngrijitoare și țara s'ar găsi la marginea prăpastiei. Fantezia colorată a honigmanilor și rozenthalilor, unită cu setea de scandal, cea mai remarcabilă însușire profesională din arsenalul lor, ticluesc zilnic povești de roman foileton de cea mai ordinară speță.

Nu știu la ce se reduce adevărul în vechiul Regat, pentru care se vor găsi destui mai bine informați decât subsemnatul să puie lucrurile la punct și să lămurească lumea cât de departe au ajuns *„mișcările fascisto-antisemite“*. Deocamdată așteptăm să treacă această fază tulbure în care reporteri cu educația făcută la cinematograf lansează comploturi de generali, lovituri de stat, organizații oculte și mai ales porniri primejdioase pentru consângenii patrioți ai lui Goldstein dela Jilava. Ar fi în adevăr foarte ridicol să le cădem în cursă un moment măcar și să ne permitem a vedea situația prin prizma chioară a acestor vânzători de haine vechi rătăciți în gazetăria românească. Așteptăm deci lămuririle oamenilor cum se cade și vom vorbi atunci...

Sunt însă stările din Ardeal de sub ochii noștri care în monitoarele amintiților negustori de cerneală apar falșificare și diformate ca într'o idioată oglindă de bâlciu.

Asupra acestora aș dori să mă rostesc cu dorința de-a înlătura toate contrafacerile și-a da putința conștiinței obștești să vadă realitatea. Voi spune cuvinte sincere aici mângâindu-mă cu amintirea că în vremuri mult mai grele ca cele de azi mi-am îngăduit luxul de-a vorbi limpede și voi căuta să luminez cu un reflector crud în rostul lucrurilor, convins fiind că eufemismele fade constitue atitudinea cea mai puțin inteligentă.

Presa de bulevard din București a alarmat publicul cu pretinsele orori ale așa zisului fascism din Ardeal și cu antisemitismul feroce de aici. Un singur număr din gazeta „Lupta“ pornită în lume subt girul moral al d-lui Fagure și frații săi de alt nume, pe trei coloane și mai bine cu slove cât pumnul și cu o specială arhitectură de subtitluri vorbește de *„fascismul militar din Cluj“*, de *„complotul dela Sighetul Marmației“* în care se planuia ca *„să le ia evreilor averile și să le împartă celor care intră în rândurile fasciștilor“*, de *„pârjolul care se va deslănțui contra evreilor“* și o întreaga serie de monstruoase combinații pe care numai timoarea isterică de „ghetto“ le poate pune în circulație. Toate aceste prăpăstii se dau cu o perfidă aparență de verosimilitate, ca venind dela *„redacția noastră din Cluj“* cu însemnări de fapte și nume proprii în stil telegrafic pentru complecta zăpăcire a deaproapelui. La Sighet în Maramureș de pildă totul e cert și precis, catastrofa bate la poartă; *„In tot Ardealul au produs senzație știrile“*, pentrucă *„acolo se plănuește un program pentru ziua de Iom Kipur“*. Firește, se dă și numele teribilului urzitor, este un domn *Manolache*, fost *„diurnist la parchetul local“* înainte de a deveni fioros șef de bandă, iar mâna lui dreaptă e fascistul *Ferencz Ioska*, ambasadorul lui Horty... Cum vedeți, e o complicată garnitură de pericole care amenință liniștea statului. Nu e nici o mirare că mulți cetitori se alarmează și că între alții domnul Jean Th. Florescu, ministru de justiție, fire impresionabilă de fost artist liric, profund afectat de cele auzite s'a crezut dator să grăbească la Cluj unde în fața magistraților și procurorilor într'o dramatică cuvântare a salvat interesele patriei. In această surescitare crescândă se comit uneori veritabile batjocuri ale justiției, stupidități patente, cum a fost deunăzi percheziția de noapte la domiciliul colaboratorului nostru Nemoianu, fost prefect de Caraș-Severin și un distins intelectual de care se vorbește în acest număr al revistei. Nevroza se propagă pe toată linia de către apașii din presă, și opinia publică e răscolită necontenit prin acest aport cotidian al minciunei.

Reacțiune puternică și agitată a *ideii naționale*, da, există și apare în proporții tot mai largi în toate colțurile Ardealului. Această mișcare o recunoaștem și o propagăm și noi. După discordarea primei perioade de după război, în care ne-a copleșit neputința și aventurierii și-au făcut loc cu coatele înainte, după năvala străinilor care-au acaparat resursele de viață și-au transformat țara într'un târg deșănțat unde totul se vinde, după înhămarea politicianilor noștri lacomi și inconștienți la interese care nu sunt ale noastre, organismul sănătos al sufletului românesc de aici reacționează și începe să-și afirme trebuințele lui. Din toate părțile se *anunță valul de primenire și purificare, o dorință de mai bine*

---

*) Apărut în „Țara Nouă“ 30 Septembrie, sublinierile, ale noastre.

Profesorul Jacobovici

insultă studențimea, mișcarea ei națională și întregul popor românesc, pentru a ridica în slavă jidovimea!

Jidanii reușesc pentru că sunt cu toții niște „personalități“, așa că populația băștinașă, lipsită de „personalitate“, își merită soarta pe care o are. — Dacă vom continua a fi antisemiți, vom „sucomba“ ca Ungaria, care a sucombat din cauza antisemitismului.— Maghiarismul, nu judaismul, e primejdia care ne amenință. — Întreaga mișcare studențească, împreună cu solitaritatea-i într'adevăr unică, nu e decât produsul unor sugestiuni din afară, a unor interese politice dinlăuntru și a unor ambiții personale, etc., etc.,

spune Profesorul Jacob Melcon Jacobovici, fostul Rector al Universității din Cluj, într'un scandalos „studiu“ publicat la „Cultura Națională“.

In numărul 6/1923, al „Arhivei pentru știința și reforma socială“ a distinsului sociolog *Gusti* profesorul *Iacob Melcon Iacobovici*, străin de interesele neamului românesc, de oarece e străin de simțămintele lui, fiind armean de origine, își la îndrăzneala de a batjocori în felul mai sus arătat, studențimea română, mișcarea ei națională, și, lucru la care, cu toată cunoașterea oamenilor noștri, nu ne așteptam: întregul popor românesc.

Dar, dacă ne gândim bine, înțelegem și această supremă infamie: nu e doar nevoe de curaj pentru a-ți bate joc în țara Românilor de poporul care te suportă ca parasit, când au făcut-o doar în atâtea rânduri și fără nici un risc de aplicare măcar a metodei necivilisatului Tudor Arghezi, atâția ca: C. Stere și N. D. Cocea, Milie și Rosenthal, Victor Eftimiu, Mihail, Marghiloman și atâția nenumărați alții. *Rămâne să se vadă însă dacă în viitor va fi tot așa.*

Ca unii cari înțelegem să rupem hotărît și fără șovăială cu acest sistem laș și catastrofal (o, jertfele personale nu au vre-o însemnătate la noi, d-lor), socotim că tradiționalul și datoritul respect al studentului pentru profesorul său, nu poate să ne împiedice a da aici la iveală fără perifrase mincinoase, o infamie și o insultă, care nu ne mai umple de revoltă, căci de aceea suntem prea plini, ci ne injectează în ochi sclipirile acelea nespuse care luceau în fundul orbitelor întunecate ale celui ce-a spus: *„pe aicea nu se trece“!*

Ei bine, d-le Iacobovici, iată-ne în sfârșit spunându-ți și noi, crud și deschis, așa cum e rana, pricinuită și scormonită de atâta vreme de d-ta în noi, studenții români, așa cum am învățat a ne apăra cinstea dela părinți noștri îngropați sub cruci de mesteacăn: *Ne-ai încălcat și batjocorit îndeajuns! Oprește-te, căci* **peste noi nu vei mai trece!** *A fost prea mult, răbdarea noastră a fost prea românească! Nu mai putem fi lași, de dragul unui regulament universitar! Ia aminte!*

Și-acum, credem că nu mai e nevoe de alte zugrăviri ale acestui tablou prea desăvârșit. Vom proceda în consecință doar la *dovedirea* câtorva din cele mai sus afirmate la adresa profesorului Iacobovici dela Cluj.

„Studiul“ mai sus amintit („Considerații asupra conflictului universitar“) are ca scop general compromiterea mișcării naționale a studenților români. Care e imboldul ascuns al acestei manevre, o înțelege oricine știe pe ce preț oferă „Cultura națională“ a lui Blank, literile, cerneala și hârtia sa, pentru imprimarea manuscrilor „reformatorilor societății“ de azi.

Compromiterea mișcării studențești. E simplu și ușor. Cum a înțeles s'o facă profesorul Iacobovici? Prin singurele mijloace posibile:

Insulte
Inexactități
și sofisme.

Primele, insultele, sunt cele cari ne importă mai mult. Vom stărui mai ales asupra lor, pe scurt:

Profesorul Iacobovici, ne insultă, pe noi, *studenții români*, spunând:

...*„Primele manifestații (la Cluj) s'au produs după îndemnurile venite din Iași* **și Budapesta“** (pag. 695).

(Studențimea chiamă să compare această afirmație cu cazul Răpeanu!)

...*„Și în aceasta (în panmaghiarism) constă primejdia cea mare care ne amenință pe noi.... Iată o primejdie reală, care n'a fost aproape deloc semnalată în cursul diverselor manifestații.... Această tăcere din partea celor cari conduc mișcarea este semnificativă... Alipirea spontană a studențimii germane-maghiare are și ea valoarea sa.... Corespondența urmată cu studenții din Austria, care s'a publicat, poate și cu alții, care nu s'a publicat, are și ea o însemnătate... Tăcerea semnificată și chiar, uneori, încurajarea mișcării din partea presei maghiare dela noi, are și ea explicația ei* (pag. 696—697)... *Agitația odată pornită, a fost menținută, generalizată și dusă la paroxism, de sugestiuni din afară de interese politice dinăuntru și de anumite dorințe personale“* (pag. 698).

Auziți bine, studenți clujeni? *Noi* luptăm pentru interesele maghiarismului, *noi*, fiii celor ce-au suferit temnița la Seghedin și gherla pentru salvarea Ardealului. Noi, studenții români, lucrăm (unii cu, alții fără conștiință) la destrămarea Unirii, la alipirea din nou a Ardealului la Ungaria și Budapesta!! Profesorul Iacobovici spune toate acestea, dați-vă bine seama! Și mai are prostul gust să adaoge: *„De aci* (din sugestiunile Budapestei, din interesele politice dinlăuntru și din ambițiunile personale ale conducătorilor mișcării) *violența și persistența* (solidaritatea) *și transformarea atât de rapidă într'o mișcare cu caracter revoluționar“*...

Noi, revoluționarii? O, nu!—din păcate,—nu, nu! Dacă ar fi fost numai pe departe așa, acest Rector de Universitate românească și-ar fi luat deja de mult răsplata plumbuită a nemernicilor sale. Faptul că, după un an de — revoluție, d-sa e neatins, nici măcar de biciu, necum de gloanțele de revolver „revoluționar“,— e cea mai caracteristică dovadă a indulgenței noastre prea apropiate de lașitate.

Da, d-sa, mergând mai departe, insultă *poporul* nostru întreg, spunând: *„În domeniul profesiunilor libere,* **personalitatea** *joacă un rol considerabil, și cum* **la Evrei ea este desvoltată într'un grad cu mult mai mare** *decât la celelalte popoare conlocuitoare, a urmat,* **în mod firesc,** *ca dânșii să aleagă aceste cariere“.... „Populația de baștină care nu avea aceste însușiri“...* (pag. 692).

Mai e nevoe de o interpretare?

Sofisme? Care vreți. Vom cita doar două crase contradicții cari arată cât e de stabil și solid fondul crezului acestui popor:

In pag. 692 spune: *„Dintre toate minoritățile locuind azi printre noi, Evreii au fost sub dominațiunile anterioare, cei mai privilegiați“* deci și decât Ungurii și Sașii!). Cu roșire mai jos, spune apoi, vorbind despre același **regim apus, al Ungariei Mari (pe care studenții români doresc s'o reîntregească!)**: *„Primii (Ungurii) complect dezarmați din cauza privilegiilor... ceilalți (Jidanii) ofeliți și îndârjiți din*

(Urmare în pag. 2-a)

vie și cu accente de vijelie pe alocurea. Ramurile intelectuale ale societății întrețin curentul: studenții, profesorii, advocații, preoțimea, învățătorii și alte tagme. Da, trebuie spus adevărul întreg, aici la noi fierbe în țară, fierbe conștiința națională redeșteptată, dând la o parte rețetele uzate ale politicianismului trivial și pretinzând intronarea unei morale noi după experiențele triste de o jumătate de deceniu. Că fierberea poate avea puncte de înrudire cu recenta evoluție sufletească a întregului continent și că o surdă comunicare subterană aduce de departe acest fluid e probabil, fiindcă exemplele din vecini totdeauna și-au găsit răsunetul și-aici și mai ales fiindcă aparatul de înregistrare al mulțimii în timpul din urmă a devenit mult mai simțitor.

Să trecem acum la „mișcarea antisemită" care întreține în permanentă bătăiala călimărele *presei independente* din strada Sărindar...

La dreptul vorbind o *mișcare* antisemită propriu zisă nu există în Ardeal decât a studenților din Cluj care pe lângă un obiectiv național bine determinat au fixat și o seamă de postulate vizând supra saturația evreească dela Universitate. În afară de această mișcare nimeni nu știe aici ca societatea românească să-și fi înjghebat anumite organizații de apărare sau de agresiune împotriva evreilor. Toate născocirile de gazetă care vor să acrediteze legende cu „*pârjoluri*" și „*pogromuri*" sunt multiplicate sau de agenți provocatori copți pentru pușcărie, sau de cunoscuta ipersensibilitate nervoasă care la fiii lui Israil prezintă acute fenomene cronice de imaginație colorată...

Ce există însă în societatea românească față cu evreii din Ardeal? Să vorbim răspicat, fără falșurile și subterfugiile negustorilor de marfă stricată, cu respectul de adevăr care e apanajul oamenilor civilizați. Poporul nostru de aici, se știe, nu e nici egoist, nici xenofob. O probează istoria lui. Din vechime trăiește alături de alții care l-au explorat până la sânge, fără ca el să fi schițat gesturi de intoleranță. Dovadă tot trecutul și dovadă mai ales ultima revoluție din Ardeal blândă ca o zi de post și plină de iertare pentru toată lumea ca o liturghie românească. În mijlocul unei vâltori care însemna începutul desrobirei după o cumplită tensiune de sute de ani, nici douăzeci de palme n'au răsunat aici, nici cinci indivizi n'au fost culcați la pământ din cohorta ignobilă a lipitorilor de tot soiul ce au supt vlaga unei nații. N'a fost nimic decât praznic și voie bună, o largă revărsare de bunătate populară pe cât de primitivă pe atât de admirabilă. Ardealul în loc să pedepsească s'a rugat lui Dumnezeu, în loc să mâture cu viforul lui sgura veacurilor a început să joace hora unirii. În această țopăială îndelungată au fost primiți toți de-avalma, buni și răi, curați și necurați, de toate credințele și de toate neamurile. Era o pornire umană de înfrățire în care înșiși reprezentanții dominațiunii seculare au scăpat neatinși, ne-cum să-i fi trecut cuiva prin gând să se lege de bietul Ițic din colț, spectatorul vesel al acestui strașnic reviriment...

De atunci nici nu s'au împlinit încă cinci ani și poporul nostru de aici se înfățișază cu o psihologie schimbată. Seninătatea lui evanghelică s'a dus, impulsurile de fraternizare cu toată lumea i-au slăbit și mâna generoasă întinsă străinului a început să i se strângă pumnu. Este incontestabil un aspect nou de stare sufletească. După mulțumirea de ieri un aier de amărăciune a început să învăluie masele și o încreală poartă pretutindeni germenul decepției. Un sentiment neplăcut de neîncredere a pornit să neliniștească pe oamenii noștri ca și când în propria lor casă s'ar fi furișat un rău făcător meschin. În această particulară configurație morală, rezultanta sbuciumului interior al anilor din urmă, Ardealul integral resimte astăzi, trebue s'o recunoaștem, *dacă nu o mișcare cum se susține* ci o *evidentă dispoziție antisemită*.

Dar să luăm lucrurile pe rând cu măsura liniștei și obiectivității. Din primele momente și până când scriem aceste rânduri evreimea din Ardeal cu toate beneficiile politice și culturale de care a învrednicit-o congresul de pace,—această nouă revărsare a Nilului,—nu și-a putut găsi locul în noua ordine de stat. Fără putință de mlădiere în materie politică, plină de exagerări și de nevroză, indiscretă și inadaptabilă, această populație în loc de a-și căuta o formulă de apropiere, robită de speculațiuni pur materiale și-a menținut restul de corp separat în cadrele statului român. Mai mult decât atât. Dintr'o ciudată înclinare spre paradox care a constituit totdeauna unul din stigmatele rasei, evreii moșteniți de noi în Ardeal, într'o vreme când coreligionarii lor din capitala Ungariei erau aruncați în Dunăre de către detașamentele lui Horthy, aici s'au menținut în rolul lor de maghiarofili iremediabili. În toată viața lor publică din Ardeal ei au afișat un maghiarism particular, un fel de protestare lărmuitoare de fiecare clipă, o mărăitură cinică și enervantă, dovadă școlile lor și mai ales dovadă aproape toată presa zisă ungurească din Ardeal confecționată după tipicul lor de scribi tot atât de departe de neamul lui Arpad ca și Ierihonul de Kecikemet...

Pe această spărtură s'a furișat zilnic neîncrederea la noi, au intervenit însă în curând rezoane pozitive mult mai palpabile.

Din primele zile ale războiului general Ardealul a devenit un loc de scurgere pe seama evreimii dela nord. Sub presiunea ofensivelor rusești valuri, întregi apăreau acești oaspeți nepoftiți cu figura stranie, cu o căutătură neastâmpărată subt căciula de pisică sălbatică. Ei au năpădit sate și orașe până la linia Mureșului, producând pretutindeni perturbații economice, lăsând în urmă revoltă și desgust. La această zestre fatală s'a mai adăogat invazia pe urma persecuțiilor unguresti, plus metodica imigrare în căutarea unui Canaan. *Puneți la olaltă aceste infiltrații continue ale unor străini cu care n'avem absolut nimic de împărțit, cântăriți numărul îngrozitor al acestor intruși pe care nici un tratat internațional nu ne obligă să-i ținem în spinare și veți vedea că prezența lor schimbă radical raporturile democratice din acest colț de pământ.* Este o tragedie a cifrelor implacabilă care ne pălmuește la tot pasul și pe care intuiția populară o simte.

Aceste cete de lăcuste însă nu sunt martori impasibili ai stărilor de aici, nici măcar consumatori liniștiți ai grâului românesc. *Prezența lor e un flagel economic.* Reacțiunea împotriva lor e cea mai legitimă tresărire de autoconservare. **Să nu ni să vorbească de placide idei umanitare și de teorii egalitariste garnisite cu flori retorice, aș vrea să văd un colț din Englitera sau din Normandia cum ar suporta o asemenea penetrație parazitară...** Indivizii nou-veniți s'au răzlețit cu o grabă febrilă în toate unghiurile ca o pecingine, aparatul lor cumplit de afaceri s'a pornit în mijlocul unui popor patriarhal complect dezarmat. Rezultatul după câțiva ani se vede: acapararea absolută a comerțului și industriei și deposedarea metodică a stăpânilor de ieri. Orașele din nordul Ardealului cu populația supra încărcată de acești călători au trecut în proprietatea lor. La aceste putem adăoga și sinistra farsa cu mult pomenitele naționalizări ale întreprinderilor de aici, unde politicianii noștri cu inima în stomac s'au aciuit ca să-și împrumute firma lor unor scopuri de exploatare străină în schimbul jetoanelor de prezență.... Mână în mână cu această răsturnare a valorilor a mers și merge corupția cea mai înfricoșată. O administrație începătoare recrutată dintr'o societate contaminată de relele războiului a fost trecută prin toate ispitele stricăciunii. Un imens putregai s'a înfipt aici, un teribil cancer care va trebui ars din rădăcină. Hoții și contrabandiștii de toate spețele mișună pela colțuri de stradă și răsuflarea lor otrăvită pe enorma distanță dela căsuța secretarilor comunali până la cabinetele miniștrilor își duce „*pârjolul*" grozav în toate fibrele statului proaspăt...

Mai puneți la aceste pricini înșirate în mod sumar presa dela București, cumătra lor sufletească care'i ocrotește și-i strânge la sân iubindu-i peste capetele noastre. Cumpăniți infusiunea zilnică ce ni se face de batjocură grosolană a tuturor altarelor noastre, îmbulzeala acestor neofiți la toate ocaziile, amestecul inoportun în chestiunile intime ale Ardealului, intrigăria lor de proastă calitate, indelicateța și grandilocvența jignitoare...

Toate acestea au tras în cumpănă și azi și mâine. Instinctul mulțimii anonime fără nici o doctrină s'a ridicat împotriva lor. Dela un capăt al țării la celălalt milioanele de oameni s'au exasperat și acești bătuți ai norocului cu beatitudinea lor antipatică din vagonul restaurant ori din toate stațiunile balneare au început să le cadă pe nervi. *Astăzi au devenit o psihoză a maselor și sunt pe cale să ia proporțiile unei grave probleme de guvernământ. Opinia publică se înfierbântă din ce în ce cu deosebire la ideia că populația de baștină a țării e orfană, fiindcă simte cu durere că celebrii oameni politici din sânul ei și-au pierdut glasul în registrele consiliilor de administrație ale băncilor dușmane...*

Iată realitatea mișcărilor „fascisto-antisemite" din Ardeal, spusă cu răceala obiectivă a unei expertize medicale.

Vor crede-o cei în drept și vor trage concluzii din ea, venind cu măsurile pozitive ale unei guvernări de mână tare, singura care poate remedia situația? Îi privește. Sau se vor mulțumi cu cuvântări bine simțite și cu percheziții la domiciliu? Să vedem. În orice caz aici fierbe cazanul și *vântul suflă din toate părțile...*

Eu am spus adevărul neted fără înconjur și fără reticențe. Suport în liniște toate consecințele și nu mă mișcă deloc puhoiul de insulte ce vor prăvăli asupra mea ergumenii unei anumite prese din Capitală căreia deocamdată nu-i trimit decât disprețul meu...

Dacă după toate aceste se prezintă și cazul unei percheziții la domiciliu, o primesc și pe asta cu o singură condiție, să se facă într'o zi de Duminecă, când la cârciumele din Ciucea biata țărănime și-ar putea înfățișa pitorescul ei tragic, stoarsă de alcoolul preschimbat în arginți de pungi străine și avere..

Ar avea cel puțin un argument trecător ca să înțeleagă de ce fierbe în țară...

Octavian Goga

---

cauza condițiilor grele în care au trăit" Și încă una din dublă mostră: „*Se știe că primele manifestații s'au produs la facultatea de medicină din Cluj după îndemnurile venite din Iași și Budapesta*" pag. 695). Iar la pag. 598: „*Primele incidente s'au produs la Iași, pe chestia cadavrelor*". Prin urmare ambele sunt „prime", și cele din Iași și cele din Cluj?

Dar dacă cele din Iași sunt primele care cum rămâne cu faptul că am fost plătiți de Budapesta? Adică Moldovenii ieșeni să fie agenții panmaghiarismului budapestan? S'ar mai admite că niște „boangheni" maghiarizați s'o facă; dar *ieșenii*, e caraghios, d-le Iacobovici!

Mai supunem controlului studenților clujeni afirmația D-lui Iacobovici că la anul I de Medicină din Cluj, în 1922 23, ar fi fost *112 studenți creștini* și *110 evrei*. Oare așa să fie, ați fost 112 voi, cei din anul I, cari, după cum toți o știm, abea atingeați o jumătate de sută?

E însă deajuns. Toate măruntișurile nu mai au vre-o importanță în fața enormității batjocurilor infame de mai sus.

Astăzi, când suntem hotărâți, mai mult decât oricând, a ne apăra cinstea de care încep să se atingă deja toate hienele, vom ști să-i arătăm profesorului Iacobovici, și să-l convingem, că nu am fost plătiți de Budapesta, și că apărăm însăși unitatea și atotputernicia țării românești împotriva *tuturor* dușmanilor ei.

Iar profesorul Iacobovici, a cărui origine am arătat-o, e unul din acești dușmani al românismului, al poporului românesc și al studențimii sale luptătoare pentru un ideal *de rasă*.

Ion I. Moța
Președintele Centrului
Studențesc „Petru Maior"
Cluj

Azistența medicală Universitară

In străinătate există asemenea instituții pe lângă fiecare centru universitar. La noi, dezinteresarea complectă a celor din fruntea universităților, a făcut ca studențimea să fie lipsită de îngrijirile medicale din partea Universităței. Abia acum câțiva ani Soc. Stud. în medicină, prin inițiativa d-lui Cojan actualmente doctor, a înființat pe lângă ea o secție „Azistența medicală universitară", la care se dădeau îngrijirile necesare tuturor studenților, fără deosebire de facultate.

Societatea însă n'a primit nici un sprijin din partea Universităței, deși în bugetul Ministerului de Instrucție e trecută o sumă de 350.000 lei pentru azistențele universitare din întreaga țară.

D-l Rector care a promis din lunie că se va îngriji de această chestie dând tot concursul Soc. Stud. în Medicină, n'a făcut până în prezent nimic.

SE GRUPEAZĂ FORȚELE

UNIUNEA OFIȚERILOR de REZERVA

MOTTO: Unirea face puterea.

În sfârșit iată că s'a găsit sâmburele care să ducă intelectualitatea noastră la unirea ei într'o singură organizație națională. După războiu, dacă toți se constituiseră în societăți de diferite interese, numai pentru intelectualitatea noastră nu se găsise omogenitatea de sentimente care să-i conducă la unire, să-i facă să se gândească încă la menirea ei în această țară.

Ziua de 26 August trecut și cea de 11 Noembrie viitor, vor fi zile slăvite pentru trezirea conștiinței lor, zile de aducere aminte a clipelor trăite sub bătaia tunului, a momentelor de înălțare sufletească, când, uitând interesele personale, nu-i frământa decât o singură idiee: *scăparea neamului*.

Lăudabilă fapta a câțiva d-ni ofițeri de rezervă care au avut ideia de a chema pe toți camarazii de arme sub un singur scut, acela al apărărei neamului pentru ca să se știe ori unde că românul este unit și în vreme de pace și în vreme de războiu. Socotim că, foștii luptători, înainte de a fi un corp, înainte de a-și satisface interesele personale știu că sunt români, că reprezintă o forță de 30.000 intelectuali— profesori, ingineri, magistrați, etc.— cu înalta menire de a lucra mână în mână pentru salvgardarea intereselor superioare ale neamului.

Aducându și aminte că din mijlocul lor au murit 800.000 de români pentru isbânda visurilor noastre, îi va face să lupte continuu pentru ducerea la bun sfârșit a operei începute.

Faptul că nu e vorba de culoare *politică*, este garanție reală că nu va fi nici gașcă, ca atare, ci din contră o grupare a intelectualității românești, pentru veghere la interesale țării. Deci spor la lucru noei societăți „Uniunea ofițerilor de rezervă".

M. C. D. Bărăgan.

Studenții din Oradia Mare
cer înființarea unui cămin în localitate

O delegație de studenți dela facultatea de drept din Oradia Mare prezentându-se Ministrului Instrucțiunei Publice i-au prezentat un amănunțit memoriu, din care extragem următoarele:

Studențimea universitară română din localitate se asociază la dorința asociațiunei plugarilor din Oradia-Mare, care în adunarea generală din 9 Septembrie a. c., a cerut cedarea localurilor: Școalei de Jandarmi și a fostei școli de administrație indispensabil necesare pentru învățământ.

Studențimea o face aceasta nu numai ca să deie un sprijin moral acestei manifestații, ci și pentru faptul, că ea este direct interesată în această cauză, întrucât în localul fostei școli de administrație, s'a proectat înființarea unei Universități.

Studențimea română prin lupta ce o duce pentru întărirea elementului român, în instituțiunile de cultură mai înaltă, a desvăluit în trista ei goliciune, situația gravă a învățământului superior. A arătat că această situație deplorabilă nu mai poate dăinui, fără periclitarea intereselor național sociale.

Studențimea a ajuns într'o situație morală și materială mizerabilă. Cu aceasta trebue să se termine odată, trebue să se țină seamă de studențimea română, care e un factor important în viața culturala-socială a Statului. E un factor, care are dreptul la viață și vrea să știe, că, cultura superioară nu constitue un privilegiu numai pentru cei bogați și cari numai Români nu sunt.

Părțile ungurene ca: Maramureș, Sătmar, Crișana și chiar Banatul toate gravitează spre Oradia, care grație situației geografice și etnice trebue să devină un focar de cultură română, preponderând influența culturei străine.

Numărul studenților dela Academia de Drept, ce crește pe an ce merge, precum și înființarea unei Academii de Teologie ortodoxă, dovedesc tot mai mult nevoia unei Universități la aceste granițe. De razele binefăcătoare ale unui astfel de far, să simte lipsa aici cu atât mai vârtos, că populația română de aici a fost și e și acum supusă influenței culturei maghiare, dăunătoare sentimentului național.

In consecință și Noi studențimea româna dela academia de drept din localitate, sprijiniți de argumentele enunțate, precum și de faptul, că localul fostei școli de administrație e foarte propriu pentru universitate, insistăm și cerem cu toată energia cedarea acestui local pentru scopurile învățământului superior, care aci la graniță să prezintă în condițiuni foarte slabe.

Poporului român, chemat după atâtea veacuri de suferințe și nedreptăți, la o libertate integrală și la o contribuție efectivă în cultura umană; trebue să i se dea putința de a se lumina și de a-și crea iiber și în măsura însușirilor sale naturale, elementele propriі de conducere, împedecându-se astfel descompunerea intelectualității noastre, prin influențele străine.

Studențimea română dela Academia de Drept din Oradea-Mare

România sângerează

Au închis ochii pentru veșnicie 800.000 de frați, 800 000 de mucenici, 800.000 de martiri, și totuși, pacea binecuvântată și liniștea vindecătoare a ranelor adânci, lăsate de războiu, este încă atat de îndepărtată de întinsurile României, mărite prin jertfa lor.

Țara întreagă lăcrimează și se sbate, mușcată de columbaca jidovească, a cărei otravă tinde să suprime însuși ființa noastră națională.

800.000 de părinți și buni frați, și-au dat viața înainte de vreme, presărând cu trupurile lor sfinte, cuprinsul României, pentru ca la adăpostul jertfei lor, două milioane de jidani să beneficieze de bunuri și de drepturi, pe cari cei ce s'au dus nu le-au avut.

Două milioane de jidovi nedoriți, sălășluiți în casa noastră, două milioane de oaspeți nepoftiți, cari s'amestecă în rosturile noastre, pe cari nu i-am poftit și nu i-am așteptat...

Sărmani mucenici pieriți, smulși de lângă copiii și mamele voastre!... Dacă ați fi bănuit voi măcar cine se va folosi de jertfa voastră neprecupețită și cine se va înălța prin ea,—de sigur c'ați fi nesocotit chemarea patriei, preferind glonțul hărăzit nesupusului, de cât gloria cuvenită eroului, pe seama căruia se ridică și crește azi vâscul jidovesc!

Dar dormiți în pace!
Dumnezeu e cu noi!
Și n'aveți frică că roata se învârte. A căzut marea proprietate, va cădea cândva și marea finanță jidovească.

Planuri jidovești

„Cucerirea noastră este de pe acum un fapt împlinit. Am explicat (în cartea intitulată: „A nous la France"), că nu voim să scoatem pe Francezi din Franța, cum au spus-o cu îndrăzneală unii dintre ai noștri, exaltați de victorie (cum e jidanul Semenov). Noi nu vom suprima decât pe Francezii rebeli dominațiunii noastre, adică un pumn de energumeni.

Massa supusă și muncitoare a indigenilor ne este necesară, cum erau necesari iloții spartanilor în Laconia, precum Indușii sunt necesari Englejilor în) Hindustan".*

---

*) „Le droit de la race supérieure", pag. 4. Cracovia, 1914.—Isak Blumchen.

„VISURI STUDENȚEȘTI"

Cu de neînchipuit de mari sacrificii, s'a tipărit lucrarea „Visuri studențești" dramă în 3 acte, (5 tablouri), de colegul nostru Petre Ionescu-Mușcel.

Lucrarea cuprinde întreaga mișcare studențească din 1922—1923 și de neînchipuit de frumoase tablouri, din viața și din aspirațiunele studentului.

Lucrarea are un tiraj de 5000 exemplare, ceeace face să nu fie distribuită la toate librăriile.

Abonații noștri, din provincie și oricine vrea s'o aibă, să se prezinte pentru a și-o procura, la administrația ziarului nostru, sau să ne anunțe printr'o c. p., spre a i-o expedia contra ramburs.

Politicianismul și d-l Iorga

Oricine cunoaște opiniile d-lui Iorga despre bărbatul de stat ce răspunde la numele de Argetoianu a rămas pur și simplu stupefiat, când într'unul din recentele numere ale neamului Românesc d-l N. Iorga „moralizatorul vieții publice românești", găsește deosebite însușiri omului, care a încercat să frustreze statul cu nu mai puțin de câteva sute de milioane și care are încă deschisă la parchet chestia Schuller. Toate aceste tumbe d-l Iorga le face spre a deveni prim ministru, ultima ambiție nesatisfăcută a acestui coborâtor din viță imperială, predestinat firește să cârmuească și popoarele nu numai arivișții.

⁂

Este cunoscut memoriul evreilor din Oradia Mare, prin care ei declară pur și simplu că preferă limba maghiară limbii românești și amenință pur și simplu cu apelul la străinătate.

In Adevărul de Vineri 27 Sept. 1923 se ia apărarea acestui memoriu. In adevăr, Adevărul onorat de colaborarea d-lor Batzaria și Popa (ultimul fost pe vremuri naționalist) ca ziar ce susține interesele private ale d-lui Gusti și interesele politice ale d-lui Iorga, se întreabă, cu mirare: ce a putut trezi indignarea „Universului" și „Viitorului" faptul că Ovreii din Oradia Mare revendică pentru dânșii, limba maghiară ca limbă maternă. Am găsi mai curând că aceasta e de bun augur..."

Apoi mai departe: „din toate acestea rezultă că memoriul comunității evreești din Oradia Mare nu dă motiv mic de emoție nici de indignare. E o mare rătăcire ca să manifestăm atâta susceptibilitate în tratarea problemelor privitoare la minorități..."

Ce fel de naționalism democrat este acela al dv., d-le Iorga, dacă colaborați sufletește la ziarele care apără asemenea principii „naționaliste"? Este o întrebare pe care acei cari așteaptă dela dv. convingeri și sinceritate, v'o aruncă spre a răspunde, cu siguranță că veți tacea.

Senzațional

Un ziar mare de tiraj aduce la cunoștința publicului României Mari, că d-l Dimitrie Gusti:

Doctor în filosofie dela Universitatea din Leipzig

Fost student în drept la Universitatea din Berlin

Fost profesor de istoria filosofiei vechi, Etică și Sociologie la Facultatea de Litere din Iași

Fost profesor suplinitor de filosofia dreptului și sociologie la Facultatea de Drept din Iași

Profesor de Sociologie, Etică și Estetică la Facultatea de Litere din București

Membru activ în comisiunea pasivă a bibliotecii din Iași

Fost Decan al Facultății de Litere din Iași

In timp de războiu membru intervenționist în biuroul sedentar al cenzurei din Capitală.

Membru al Academiei Române

Membru fondator al Universității din Cluj

Membru în consiliul general al Instrucțiunii

Membru asesor în comisiunea de Judecată a membrilor corpului didactic;

Viitor ministru al Instrucțiunii în Cabinetul Iorga

Directorul Arhivei pentru știința și reforma socială din București

Președintele Asociației pentru studiul și reforma socială

Membru **salariat** *al „Culturii Naționale" Marmorosch Blanck etc. etc. In urma vizitelor făcute la diferite instituțiuni sociologice din Franța s'a întors în Capitală.*

Informațiuni

In curând va apare o traducere a cărței „The International Jew" (Jidanul internațional), făcută de d-l George Șerban.

Extras din Anuarul Institutului de Domnișoare al „Societăței Ortodoxe Naționale" a femeilor Române din Iași, anul 1922—923.

Societate sub președinția Principesei Cantacuzino.

Clasificația Generală. Cursul Primar.

Clasa I

1. Florea Mariana, 2. Mihailov Elena, 3. Eichenkatz Ettehe, 4. Todiris Otilia (zis Marcovici), 5. Sandberg Golda.

Clasa II

1. Iacovachie Ana.

Clasa III

1. Buhus Ecaterina, 2. Zilberstein Ana, 3. Ițic Blima (zis Cumovici), 4. Iachovachi Maria, 5. Vogt Margareta (repetentă).

Fără comentarii.

TIPOGRAFIA
„STEAUA"
BUCUREȘTI
VASILE LASCAR 40 BIS.
TELEFON [illegible]

Tipografia „STEAUA" Str. Vasile Lascăr No. 40 bis.

Girant responsabil, Eugen Bușilă